

Relacja przyjaźni stała się doskonałą metaforą relacji pomiędzy Bogiem a człowiekiem. Oczywiście, tego rodzaju określenia mogą wydawać się często obarczone pobożnościową przesadą, jednak nawet pobieżna analiza tekstów biblijnych zmusza do zmiany tego rodzaju „uprzedzenia”. Pismo Święte jest świadectwem miłości Boga do człowieka, co wydaje się oczywiste, a przyjaźń okazuje się być jej niebywale ważnym wymiarem. Fakt ten odsłania nieskończone przestrzenie relacyjnego bogactwa Boga (który do głębi swej istoty jest relacyjny), dzięki czemu człowiek może pełniej i bardziej świadomie uczestniczyć w odwiecznym dialogu Stwórcy i stworzenia. Już Stary Testament posługuje się terminem przyjaźni na opisanie nie tylko relacji Boga do człowieka, ale także w drugą stronę, człowieka do Boga.

Ten stan rzeczy zachęca do tego, by podjąć próbę zwrócenia uwagi na kryteria przyjaźni, o których mówi Biblia i wyprowadzenia z nich treści tego pojęcia, a nie (tylko) rozumowania w kierunku odwrotnym, jakim jest „przypasowywanie” naszych wyobrażeń przyjaźni do idei biblijnych. Dzięki temu możemy paradoksalnie dowiedzieć się dużo więcej na temat naszej przyjaźni i nas jako przyjaciół. W Starym Testamencie dwie przyjaźnie człowieka z Bogiem zasługują na szczególne wyróżnienie, Abrahama i Mojżesza. Księga Izajasza nie ma wątpliwości, że Abraham był Przyjacielem Jahwe. „Ty zaś, Izraelu, mój sługo, Jakubie, którego wybrałem sobie, potomstwo Abrahama, mego przyjaciela!” (Iz 41,8). Bóg nie traktował Abrahama jedynie jako kontrahenta Przymierza, lecz to właśnie Przymierze było przypieczętowaniem przyjaźni, jaką Bóg zaoferował Abrahamowi, dając mu obietnicę sięgającą gwiazd. Także Nowy Testament pisząc o relacji pomiędzy Bogiem a Abrahamem nazywa tego ostatniego „przyjacielem Boga” (*philos theou*), co jest bez wątpienia wyjątkową relacją Boga do człowieka i człowieka do Boga (Jk 2,23). Przestrzenią owej przyjaźni jest wiara, która stała się fundamentem egzystencji Abrahama. Tylko w takiej perspektywie można zrozumieć wydarzenie ofiarowania Izaaka (Rdz 22,1-18), kiedy Abraham w całkowitym i bezwarunkowym zaufaniu spełnia wolę Boga. Tę przyjaźń przypieczętowała nieprzelana krew Izaaka, co było zapowiedzią innej, jeszcze większej przyjaźni. Innym mężem, który otrzymał zaszczytny tytuł przyjaciela Boga jest Mojżesz, którego Pan ustanowił swoim reprezentantem wobec Ludu. Ta relacja objawia się w rozmowie. „A Pan rozmawiał z Mojżeszem twarzą w twarz, jak się rozmawia z przyjacielem (*ton philon*)” (Wj 33,11). Poszukując zrozumienia relacji pomiędzy Bogiem a człowiekiem potrzeba ludzkiego doświadczenia przyjaźni. Z drugiej zaś strony warto przyglądać się tej bosko-ludzkiej przyjaźni, by przyjaźń pomiędzy ludźmi odkryła i zyskała nowe przestrzenie dla samej siebie. Bóg-przyjaciel staje się wzorem przyjaciela.

Co ciekawe, ważnym aspektem przyjacielskiej relacji jest rozmowa. Ona okazuje się być nie tylko zewnętrznym jej przejawem, ale także jej ważnym elementem, bez którego przyjaźń prawdopodobnie nie może istnieć. Przyjacielska rozmowa nie ma charakteru informacyjnego, nie chodzi w niej o przekazanie wiadomości, lecz o najintymniejszą wymianę sięgającą pokładów osobowego istnienia. Dialog ze strony Boga jest łaską, którą przyjacielska rozmowa pozwala zrozumieć. Otóż w tym wydarzeniu dochodzi do samoudzielania się Boga człowiekowi. Tak bez wątpienia Mojżesz traktował swoje spotkania z Bogiem, jako szczególne i bezpośrednie obdarowanie nie czymś, lecz Kimś. Tu nie chodziło o obdarowanie jakimś zaszczytem, honorem, lecz o niewypowiedziany rodzaj najgłębszego spotkania. Biblijna perspektywa przyjaźni pomiędzy Bogiem a człowiekiem pozostaje więc niedoścignionym wzorem przyjacielskich relacji pomiędzy ludźmi.

Do przyjaźni z Bogiem prowadzi Mądrość (Mdr 7,14), zaś „przyjaciół kocha w każdym czasie, a bratem się staje w nieszczęściu” (Prz 17,17). Podobnie jak u Arystotelesa, do zawarcia przyjaźni potrzebna jest roztropna decyzja: „Jeżeli chcesz mieć przyjaciela, posiadź go po próbie, a niezbyt szybko mu zaufaj!” (Syr 6,7). Prawdziwy przyjaciel „będzie jak drugi ty” (Syr 6,11).

Cały artykuł

[tutaj](#)

.

Marysia